

Uitvoeringsniveau niet-inrichtinggebonden taken

*Een kader voor de uitvoering van wettelijke basistaken,
inclusief bepaling van het professioneel ambitieniveau.*

19 september 2018

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1: Niet-inrichtinggebonden taken	4
1.1 Toelichting niet-inrichtinggebonden taken	4
1.2 NIG-taken in relatie tot de MWB norm	4
1.3 Informatiegestuurd werken	5
1.4 Databeheer en data-analyse	6
Hoofdstuk 2: Bodemtaken	7
2.1 Bodemtaken in het Bor	7
2.2 Besluit bodemkwaliteit	7
2.3 Werken en infrastructurele voorzieningen	9
2.4 Wet bodembescherming	9
Hoofdstuk 3: Asbesttaken	11
3.1 Aanleiding tot herziene werkwijze	11
3.2 Wat valt onder de basistaak?	11
3.3 Uitvoeringsniveau van de basistaak asbest	12
3.4 Verbod asbestdaken 2024	13
Hoofdstuk 4: Ketengericht toezicht	14
4.1 Activiteiten ketengericht (milieu)toezicht	14
4.2 De noodzaak van ketengericht toezicht	14
4.3 Het gewenste uitvoeringsniveau	15
4.4 De uitvoering vanaf 2019	15
Hoofdstuk 5: Financiën en advies	18
Bijlage	
1. Schema Basistakenpakket	

Inleiding

Het Algemeen Bestuur (AB) van de OMWB heeft op 15 december 2017 ingestemd met de systematiek en uitgangspunten voor de MWB-norm die de grondslag vormt voor de financiering van de wettelijke basistaken. Met de MWB-norm komt er gelijkheid in het kwaliteits- en uitvoeringsniveau van en tussen de deelnemers.

In de MWB-norm wordt onderscheid gemaakt tussen de inrichtinggebonden en de niet-inrichtinggebonden basistaken (NIG-taken). Het basistakenpakket (BTP) OMWB, waarin zowel de inrichtinggebonden als de niet-inrichtinggebonden taken zijn vastgelegd, is eveneens op 15 december 2017 door het AB vastgesteld.

Voor de inrichtinggebonden taken is in het besluit over de MWB-norm het uitvoeringsniveau vastgelegd in kengetallen en frequenties. De grondslag voor de verdeling van de bijdragen over de deelnemers is het inrichtingenbestand 2.0 (januari 2018).

De norm voor de niet-inrichtinggebonden taken dient nog te worden vastgesteld. Deze wordt uitgedrukt in een bestuurlijk vast te stellen adequaat uitvoeringsniveau.

In voorliggende notitie wordt beschreven op welke wijze invulling wordt gegeven aan de opdracht van het AB aan de Directeur van de OMWB om een bestuursvoorstel voor te bereiden voor het vaststellen van een adequaat uitvoeringsniveau voor niet-inrichtinggebonden taken (bodem, asbest en ketengericht milieutoezicht). Deze taken worden benoemd in de categorieën 8 t/m 11 van bijlage IV van het Besluit omgevingsrecht (Bor) dat op 1 juli 2017 is vastgesteld. Om de deelnemers te informeren en te betrekken bij de voorbereiding van het bestuursvoorstel is op 6 maart 2018 een themabijeenkomst georganiseerd. Vervolgens zijn conceptnotities over genoemde onderwerpen besproken in het Ambtelijk Overleg van 11 april 2018. Daarbij is afgesproken dat enkele onderwerpen in samenspraak met een afvaardiging van gemeenten in april en mei nader worden uitgewerkt. De uitkomsten zijn vervolgens in het Ambtelijk Overleg van 7 juni 2018 besproken.

Voorliggende notitie bevat een samenvatting van het adequaat uitvoeringsniveau per onderwerp voor zover dit in samenspraak met de deelnemers is bepaald. Tevens worden voorstellen gedaan voor de nadere uitwerking van enkele onderwerpen die we in het kader van het Collectieve taken programma hebben geïnitieerd. In de notitie wordt verwezen naar onderliggende notities waarin het adequaat uitvoeringsniveau voor een aantal onderwerpen nader is uitgewerkt.

De resultaten van de overleggen met gemeenten zijn hierin verwerkt.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk worden de niet-inrichtinggebonden taken toegelicht en wordt het belang van risicogericht werken en databeheer en -analyse aangegeven.

In de hoofdstukken 2 t/m 4 wordt achtereenvolgens ingegaan op de NIG-taken bodem, asbest en ketengericht (milieu)toezicht en in het laatste hoofdstuk worden de financiële aspecten toegelicht en wordt een voorstel gedaan voor het vervolg.

Hoofdstuk 1: Niet-inrichtinggebonden taken

1.1 Toelichting niet-inrichtinggebonden taken

Op 1 juli 2017 is de Wijziging van het Bor (Besluit omgevingsrecht) inwerking getreden. Het Bor is een uitvoeringsbesluit van de Wet VTH. De Wet VTH is van 14 april 2016. De Wet VTH en het Bor geven een juridische basis voor het bestaan, het functioneren en de basistaken van de omgevingsdiensten. Bovendien is in de wet VTH het begrip regio geïntroduceerd, evenals de verplichte instelling van de omgevingsdiensten door gemeenten en provincie als openbaar lichaam als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het Bor reikt ook een aantal instrumenten aan voor de effectiviteit en doelmatigheid in de uitvoering van de VTH taken. Waaronder communicatie en mandaat. Een van de onderwerpen die in het Bor worden geregeld is de vaststelling van het basistakenpakket (BTP) dat de bevoegde gezagen moeten inbrengen bij de omgevingsdiensten en de verplichting tot het vaststellen van een uniform uitvoeringsbeleid. Het AB OMWB heeft dit BTP op 15 december 2017 vastgesteld met dien verstande dat voor de niet-inrichtinggebonden taken het adequate uitvoeringsniveau in 2018 nog dient te worden vastgesteld. Het AB heeft de directeur OMWB opgedragen voorstellen hiertoe voor te bereiden en deze in juli 2018 ter goedkeuring aan het AB voor te leggen. Op 4 juli 2018 heeft het AB besloten de besluitvorming hierover in oktober 2018 te laten plaatsvinden.

Het basistakenpakket is schematisch weergegeven in bijlage 1 en bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Inrichtinggebonden taken bij inrichtingen die zijn opgenomen in het Inrichtingenbestand 2.0. De norm voor het uitvoeringsniveau van deze taken wordt uitgedrukt in frequenties en kengetallen en is vastgelegd in de MWB-norm¹.
2. Niet-inrichtingsgebonden taken. Deze zijn vastgelegd in categorie 8 t/m 11 van bijlage IV van het Bor. Dit betreft de onderwerpen bodem, asbest en ketentoezicht. Deze taken zijn ook onderdeel van de MWB-norm maar het adequaat uitvoeringsniveau hiervan dient nog te worden vastgesteld. Voorstellen hiervoor zijn in voorliggende notitie samengevat.
3. Inrichtinggebonden taken die wel in het Bor zijn opgenomen maar waarvan de inrichtingen (nog) niet in het IB2.0 zijn opgenomen. Dit betreft met name inrichtingen waarbij een natte koeltoren aanwezig is. Deze maken nog geen deel uit van de MWB-norm.
4. Niet inrichtinggebonden basistaken die nu geen onderdeel zijn van in de MWB-norm en ook niet structureel in de werkprogramma's zijn opgenomen. Dit betreft onder andere het toezicht op de wet bodembescherming en de overige onderdelen van categorie 11 zoals drugs, mobiel breken en (bouwstoffen) en meststoffen.

1.2 NIG-taken in relatie tot de MWB norm

In de OMWB begroting 2019 is 2,6 miljoen Euro opgenomen voor de uitvoering van de niet-inrichtinggebonden basistaken (NIG-taken), waarvan 217 k is gereserveerd voor ongewone voorvallen. Met dit budget moeten de NIG-taken in 2019 op een adequaat uitvoeringsniveau worden uitgevoerd. Voor de niet-inrichtinggebonden wettelijke basistaken bodem, asbest en ketengericht (milieu)toezicht is het Level Playing Field (LPF) uitgewerkt. Daarnaast onderscheiden we nog een aantal NIG-taken waarvan het LPF en het bijbehorende budget per taak nog moet worden uitgewerkt.

¹ De MWB-norm is een gezamenlijk kwaliteits- en uitvoeringsniveau voor de wettelijke basistaken met als uitgangspunt het Gewijzigde Bor van 1 juli 2017, resulterend in een professioneel aanvaardbaar minimum ambitie- en kwaliteitsniveau.

Bodem

Bij de bodemtaken wordt onderscheid gemaakt tussen toezicht op het Besluit bodemkwaliteit (zie paragraaf 2.2), toezicht bij infrastructurele werken (paragraaf 2.3) en toezicht op bodemsaneringen op basis van de Wet bodembescherming (paragraaf 2.4).

Asbest

De asbesttaken bestaan uit het toezicht op asbest dat noodzakelijk is om illegale stort, illegale saneringen en risico's voor de volksgezondheid of omgeving te voorkomen en uit taken die voortvloeien uit het verbod op asbestdaken in 2024.

Ketengericht (milieu)toezicht

Ketentoezicht is het op elkaar afgestemd toezicht van één of meer toezichthouders op de naleving, de kwaliteit of de veiligheid van een handeling of zaak, dat zich uitstrekt tot alle partijen die achtereenvolgens betrokken zijn bij deze handeling of zaak. Een deel van deze taken wordt nog niet (op adequaat niveau) uitgevoerd.

De norm voor deze taken wordt uitgedrukt in een adequaat uitvoeringsniveau. Ondanks dat deze taken deel uitmaken van het BTP, zijn deze nog niet (volledig) in de werkprogramma's 2018 opgenomen. Daar waar nodig en mogelijk binnen de huidige, bestaande inhoudelijke en financiële kaders is in de werkprogramma's 2018 al wel rekening gehouden met hetgeen in het Bor is bepaald. In het Bor is vastgelegd dat de bestuursorganen die deelnemen in de omgevingsdiensten er gezamenlijk voor zorgen dat er voor het wettelijk basistakenpakket een uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid wordt vastgesteld. Onderdeel hiervan is het uitvoeringsniveau waarop de basistaken worden uitgevoerd.

1.3 Informatiegestuurd werken

In het Bor zijn procescriteria vastgelegd met eisen die worden gesteld aan de beleidscyclus voor de basistaken. In artikel 7.2 is geregeld dat er een uniform uitvoering- en handhavingsbeleid voor de basistaken moet worden vastgesteld. Dit beleid moet onder andere worden gebaseerd op een analyse van de problemen die zich voordoen in de naleving. Deze probleemanalyse moet inzicht geven in de risico's van activiteiten en in omgevingsfactoren die hierop van invloed zijn. Samen met beschikbare data (zie 1.4) en praktijkervaring wordt de risicoanalyse gebruikt voor informatiegestuurde programmering van de basistaken.

In 2017 heeft de OMWB een regionale omgevingsanalyse uitgevoerd. Op basis van de analyse is een aantal prioritaire onderwerpen benoemd. Met deze onderwerpen wordt rekening gehouden bij het aanbrengen van accenten in de informatiegestuurde programmering. De volgende niet-inrichtinggebonden onderwerpen zijn in de omgevingsanalyse benoemd als prioritaire taken:

- Asbestdaken
- Dumpen en illegaal verwijderen van asbest
- Drugsafval
- Data-uitwisseling
- Ondernijning
- Bodembeheer

Informatiegestuurde programmering zal steeds verder worden ontwikkeld en steeds meer de basis gaan vormen voor de werkprogramma's.

1.4 Databeheer en data-analyse

Voor het uitvoeren van een informatiegestuurde en risicogerichte uitvoering van basistaken is het verzamelen, wegen, veredelen en analyseren van data cruciaal. Dit geldt voor alle categorieën uit het Bor. Het is de bedoeling dat deze data de komende jaren steeds meer het uitgangspunt gaat vormen voor de werkprogramma's. Het betreft niet uitsluitend data van de OMWB. Om risicogericht te kunnen werken is het noodzakelijk dat er wordt samengewerkt met andere partners en dat data van deze partners met elkaar wordt gedeeld. Op basis van de gezamenlijke data kunnen gemeenschappelijke keuzes worden gemaakt, prioriteiten worden gesteld en kan een (meerjaren)programma worden opgesteld.

In 2018 investeert de OMWB in databeheer en -analyse. Dit is (nu nog) onderdeel van het programma Collectieve Taken. Het programma Collectieve Taken wordt dit jaar met een werkgroep opnieuw ingericht.

Het project Informatiegestuurd Werken (IGW) zorgt voor de opbouw van data.

Op dit moment is de hoeveelheid bruikbare data nog beperkt. Hierdoor zal in eerste instantie niet/of slechts in beperkte mate risicogericht toezicht worden uitgevoerd. In de loop van de tijd (verwachting 3 jaar) zal de OMWB steeds beter in staat zijn om op basis van de data risicogericht toezicht uit te voeren. Dit betekent dat het budget verschuift van "regulier" toezicht naar meer risico gericht toezicht. Dit zal gaan leiden tot een andere wijze van programmering én financiering. Het is van groot belang dat bij de data-opbouw en de daaruit voortvloeiende programmering en financiering intensief wordt samengewerkt met andere omgevingsdiensten en andere partners. Omdat het verzamelen, beheren en analyseren van data een randvoorwaarde vormt voor de gewenste informatiegestuurde uitvoering van de basistaken is dit een onlosmakelijk onderdeel van deze basistaken.

Hoofdstuk 2: Bodemtaken

2.1 Bodemtaken in het Bor

De basistaken in het kader van het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) zijn beschreven onder categorie 9 "Bedrijfsmatige activiteiten als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit" van bijlage IV van het Bor. Tot de basistaken van de OMWB behoren alle werkzaamheden die voortvloeien uit het Besluit bodemkwaliteit en die betrekking hebben op de landbodem. Daarnaast zijn in het Bor twee categorieën opgenomen die deels betrekking hebben op het Besluit bodemkwaliteit: categorie 8 bevat bedrijfsmatige activiteiten die verbonden zijn met het tot stand brengen en beheren van werken en infrastructurele voorzieningen door bedrijven of instellingen en in categorie 11 is het ketengerichte Bbk-toezicht op grond, bagger en bouwstoffen opgenomen.

2.2 Besluit bodemkwaliteit

Een van de NIG-taken waarvoor het LPF is uitgewerkt is het Besluit bodemkwaliteit (Bbk). Het Bbk stelt regels voor het toepassen van grond en bouwstoffen. Denk hierbij aan het ophogen van terreinen t.b.v. nieuwbouw, het aanbrengen van geluidswallen of het dempen van sloten. Door op een adequate manier uitvoering te geven aan het Bbk wordt gezorgd voor een veilige en duurzame leefomgeving voor burger en bedrijf; de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem wordt of blijft zoals gewenst is. Het zorg dragen voor een duurzame en veilige leefomgeving in haar beheersgebied is een van de taken van een gemeente.

Toezicht op het Bbk is noodzakelijk om het mengen van afvalstromen te voorkomen, risico's voor de volksgezondheid of omgeving te voorkomen en ter bescherming van de bodemkwaliteit. Samengevat dienen de volgende werkzaamheden volgens het Bor te worden uitgevoerd door de OMWB:

- beoordelen meldingen Bbk;
- toezicht op de gemelde activiteiten;
- toezicht op immobilisaten en niet-meldingsplichtige toepassingen;
- periodieke controle op beheer en onderhoud van de reeds toegepaste IBC bouwstoffen (monitoring) en op categorie 1 en 2 werken die nog onder de werkingsfeer van het Bouwstoffenbesluit zijn toegepast en toegepaste IBC-bouwstoffen onder het Bbk;
- vrije veldcontroles om niet-gemelde toepassingen op te sporen.

De gemeenten in de regio Midden- en West-Brabant hebben in het verleden door bijvoorbeeld beleidsmatige afwegingen niet allemaal een gelijke inspanning geleverd op het gebied van het Besluit bodemkwaliteit. Met name op het gebied van inspectie, toezicht en handhaving waren er verschillen waarneembaar. Inmiddels is gebleken dat in gemeenten waar in het verleden structureel weinig meldingen binnenkwamen, door versterkt toezicht de laatste jaren duidelijk meer meldingen zijn binnengekomen. M.a.w. de verhoogde toezichtinspanning leidt tot een beter naleefgedrag. Tevens valt op dat bij gemeenten waar door onvoldoende budget slechts een deel van de taken kon worden uitgevoerd, het aantal meldingen relatief laag is gebleven.

Bij door de Omgevingsdienst uit te voeren taken speelt het hanteren van een Level Playing Field (LPF) een duidelijke en belangrijke rol. Hiermee wordt een gelijke behandeling en een gelijke wijze van uitvoering bedoeld op het gebied van vergunningverlening en toezicht. Het Level Playing Field gaat over hoe taken regiobreed worden uitgevoerd (toetsniveau, frequentie, aantallen).

De OMWB heeft in 2014 een voorstel opgesteld voor het te hanteren LPF voor de werkzaamheden in het kader van het Bbk. Dit voorstel is in samenspraak met de regionale werkgroep (later klankbordgroep) Level Playing Field (LPF) enkele malen aangepast. Op verzoek van de klankbordgroep is het eerder opgestelde LPF-niveau meer risicogericht ingevuld en een gedeeltelijke keuzevrijheid voor de gemeenten ingebouwd. Het aangepaste voorstel voor het te hanteren LPF-niveau is op 3 april 2018 met de bodemmedewerkers van de gemeenten besproken.

Tijdens dat overleg hebben de aanwezige gemeenten nog een aantal opmerkingen gemaakt die in het definitieve voorstel zijn verwerkt. Het definitieve voorstel is beschreven in de notitie 'Uitvoering geven aan het Besluit bodemkwaliteit'. De strekking kan als volgt worden samengevat.

Samenvatting voorstel LPF-niveau

De OMWB wil een LPF-niveau bereiken dat wordt gedragen door elke gemeente in onze regio. Dit betekent dat feitelijke uitvoering wordt gegeven aan de bevindingen van de commissie Mans, die er toe moeten leiden dat door het onderbrengen van vergunning- en toezichttaken binnen RUD's een adequaat niveau ontstaat.

Bij het door de OMWB in samenspraak met de Klankbordgroep LPF voorgestelde LPF-niveau staat een risicogerichte aanpak centraal. Meer inspanning op de punten daar waar het nodig is en minder inspanning daar waar het kan. Dit is een benadering die past bij risicogestuurd toezicht om de beperkte capaciteit zo effectief mogelijk in te zetten.

Wij maken binnen het LPF-niveau onderscheid tussen het standaardpakket en de lokale beleidskeuze. Het standaardpakket met de lokale beleidskeuze vormen samen het LPF-niveau van de basistaak Besluit bodemkwaliteit.

Standaardpakket

In het *standaardpakket* wordt de risicogerichte benadering ingevuld door – conform de Handhaving Uitvoeringsmethode Besluit bodemkwaliteit (HUM Bbk) - meer aandacht te geven aan toepassingen met een groter milieurisico. Het standaardpakket heeft voor iedere gemeente verhoudingsgewijs een vergelijkbare invulling.

De keuze om meldingen Bbk al dan niet volledig te beoordelen wordt gemaakt op basis van een risicobenadering. Hierbij is de milieukwaliteit als uitgangspunt genomen, maar wordt het naleefgedrag en de hoeveelheid toe te passen grond of bouwstof meegewogen. De komende jaren zal in toenemende mate keteninformatie worden meegewogen, zodat steeds beter invulling wordt gegeven aan de risicobenadering.

In de notitie 'Uitvoering geven aan het Besluit bodemkwaliteit' wordt beschreven welke inspanning in het standaardpakket wordt gezien als adequaat niveau. Dit betreft zowel het beoordelen van meldingen als het uitvoeren van toezicht. Net als bij de beoordeling vormt ook bij het toezicht het milieurisico van een toepassing de basis voor de inzet. Daarbij wordt naast de kwaliteitsklasse ook gekeken naar het naleefgedrag van de melder en de hoeveelheid grond of bouwstof. Ook hier zal in toenemende mate keteninformatie worden meegewogen.

Lokale beleidskeuze

Voor de invulling van de lokale beleidskeuze vragen wij iedere gemeente een keuze te maken uit de opties in paragraaf 4.3 van de notitie 'Uitvoering geven aan het Besluit bodemkwaliteit'. Een gemeente kan er ook voor kiezen geen invulling te geven aan de lokale beleidskeuze. In dat geval zullen wij het budget volledig inzetten voor uitvoering van de taken volgens het standaardpakket. Een gemeente kan tot maximaal 30% van het budget voor het standaardpakket verruilen voor een of meer opties uit de lokale beleidskeuze. De keuzes zijn afhankelijk van de ambities van een gemeente in dat jaar.

Diverse werkzaamheden behoren tot de mogelijkheden, of een combinatie daarvan. Daarnaast kan voor een aantal gemeentes gezamenlijk invulling worden gegeven aan een of meerdere opties. In de notitie 'Uitvoering geven aan het Besluit bodemkwaliteit' worden onderstaande opties toegelicht.

1. Voorlichting voor de civiele afdeling van de gemeente en/of aannemers, grondverzetbedrijven, grondbanken;
2. Inventariseren IBC-locaties + opvragen monitoringsrapporten IBC-maatregelen;
3. Themacontroles;
4. Inzet Team Metingen en Onderzoek t.b.v. verificatie-onderzoek;
5. Extra vrije veldtoezicht.

Evaluatie

Na 6 maanden vanaf de start onder deze nieuwe werkwijze zal een evaluatie plaatsvinden en zal zo nodig worden bijgestuurd. De uitputting van het werkprogramma wordt bij het reeds bestaande periodiek accountoverleg besproken.

2.3 Werken en infrastructurele voorzieningen

Dit zijn bedrijfsmatige activiteiten die verbonden zijn met het tot stand brengen en beheren van werken en infrastructurele voorzieningen door bedrijven of instellingen. Dit betreft met name het Bbk-toezicht op grond, bagger en bouwstoffen bij de aanleg en het onderhoud van wegen, het bouwen en onderhouden van bruggen en viaducten, het bouwen en boren van tunnels, de aanleg van spoorbanen, het graven en onderhouden van kanalen en rivieren, het bouwen en verzwaren van dijklichamen en het ophogen van bouwterreinen. Het betreft alle wet- en regelgeving voor de omgevingskwaliteit. Het zwaartepunt ligt bij het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit.

Dit betreft een basistaak die geen structureel karakter heeft. Deze werken zijn veelal grootschalig van omvang, gemeentegrensoverschrijdend en er zijn vaak meerdere bevoegde instanties en omgevingsdiensten bij betrokken. Bij de uitvoering staat samenwerking met betrokkenen centraal en het doel is om zoveel mogelijk te voorkomen dat handhaving noodzakelijk is die zou kunnen leiden tot vertraging van projecten. Bij kleinere en/of minder complexe projecten kan worden besloten op de reguliere manier (versterkt) toezicht te houden.

In de reguliere werkprogramma's van gemeenten zijn deze taken deels opgenomen. Dit geldt niet voor het projectmatige deel van de werkzaamheden. Hiervoor is aanvullend budget benodigd. Rijkswaterstaat en de provincie hebben dit wel in hun werkprogramma's opgenomen. Voor ieder groot werk wordt vooraf een raming gemaakt van de werkzaamheden uit te voeren door de OMWB en de wijze van financiering daarvan. Voor de financiering wordt vooraf in overleg met de betrokken overheden een concept begroting opgesteld van de vereiste tijdsinzet. Daarbij worden verschillende fases onderscheiden. De daadwerkelijke inzet wordt geregistreerd. De afrekening hiervan is op basis van een vooraf afgesproken verdeelsleutel. Voorbeelden waar in deze regio ervaring mee is opgedaan zijn de A4 tracé Steenberg - Bergen op Zoom, Rivierverruiming Overdiepse Polder, de ontpoldering van de Noordwaard, de ombouw N261 Tilburg - Waalwijk, herinrichting Weerij-Zuid (DDT-problematiek).

De OMWB heeft de notitie 'Milieutoezicht bij werken en infrastructuur' opgesteld waarin een voorstel wordt beschreven op welke wijze deze werkzaamheden worden georganiseerd en gefinancierd. Aangezien dit geen structureel karakter heeft per jaar zal dit op projectbasis worden uitgevoerd.

2.4 Wet bodembescherming

De OMWB voert toezicht Wet bodembescherming (Wbb) uit voor de provincie en de bevoegd gezag gemeenten Breda en Tilburg. Verder kunnen alle in ons gebied gelegen gemeenten bevoegd gezag Wbb zijn bij nieuwe gevallen van bodemverontreiniging (zorgplicht).

Bij toezicht Wbb wordt risico gericht gecontroleerd op de juiste uitvoering van bodemsaneringen. Dit betekent dat niet alle locaties fysiek bezocht worden. Provincie en gemeente Breda hanteren een zelfde controlefrequentie per categorie sanering. Tilburg wil, met uitzondering van BUS tijdelijke uitname, iedere sanering minimaal 1 x bezocht hebben. Verder wordt toezicht gehouden op zorgplicht gevallen, nazorglocaties, grondwateronttrekkingen en niet ernstige gevallen van bodemverontreiniging.

De beschikbare budgetten hiervoor zijn:

- Provincie: € 172.800,00 reguliere controles en € 5.100,00 nazorg controles.
- Breda: € 39.400,00 (is nog niet geheel gedekt).
- Tilburg: € 69.243,- euro (is nog niet het volledige bedrag en wordt in september 2018 naar behoefte aangepast).

Inhoudelijk is er geen verschil in de manier van toezicht houden voor provincie, Breda en Tilburg. De gemeenten zijn op de hoogte gebracht van de risicogerichte benadering van toezicht bij de provincie. De drie partijen geven hier allen een andere invulling aan. Dit geldt ook voor de andere OD regio's. In 2019 zal getracht worden hier provincie breed één lijn in te ontwikkelen.

Op dit moment is deze basistaak als een verzoektaak ingebracht. De bovenvermelde budgetten worden vanaf 2019 opgenomen in het budget voor de NIG-taken (basistaak). Naar verwachting zullen bepaalde taken met betrekking tot de Wbb met de komst van de Omgevingswet van de provincie overgaan naar de gemeenten.

Hoofdstuk 3: Asbesttaken

3.1 Aanleiding tot herziene werkwijze

Toezicht op asbest is noodzakelijk om illegale stort, illegale saneringen en risico's voor de volksgezondheid of omgeving te voorkomen. Er gaat nog veel mis in de branche (illegaliteit en onzorgvuldig slopen). Om gezondheidsrisico's te voorkomen is het noodzakelijk streng toe te zien op de naleving.

In het basistakenpakket (hierna BTP) 2.3 van 25 mei 2011 was aangegeven dat het houden van toezicht op het bedrijfsmatig verwijderen van asbest een basistaak is. Na afstemming met het Ambtelijk Overleg is begin 2015 gestart met de uitvoering van deze taak. Rondom dat startpunt was er landelijk en met lokaal enige discussie over de uitvoering. De taken bleken nog niet goed beschreven dan wel landelijk vastgesteld. Het resultaat was dat diverse gemeenten besloten de asbesttaken niet of gedeeltelijk over te dragen.

Voor de gemeenten die besloten de asbesttaken wel over te dragen had de OMWB een werkwijze ontwikkeld en beschreven in 'Basistaken asbest-werkinstructie uitvoering asbesttaken', december 2014. Volgens deze werkwijze is de taakuitvoering voortgezet.

Steeds meer gemeenten hebben in de loop der jaren de taak ingebracht. Eind 2017 hadden 23 van de 27 gemeenten de taak overgedragen.

De omvang van de taken c.q. het voorgestelde budget is niet altijd overgenomen.

In de afgelopen drie jaren heeft de OMWB met haar deelnemers ervaring opgedaan met de taakuitvoering asbest. Er is informatie opgebouwd over het naleefgedrag, gewoonten in de branche en de omvang van de taken. De OMWB heeft veelal positieve feedback ontvangen van haar deelnemers én vanuit de branche. Maar ook kritiek en verbeterpunten zijn gegeven.

De vaststelling van het Bor gaf aanleiding om de ervaringen, de verbeterpunten en positieve feedback te verwerken in een herziene werkwijze. Deze is beschreven in de notitie 'LPF asbest'.

Informatie gestuurd werken, risicogericht meldingen beoordelen en toezicht uitvoeren zijn belangrijke peilers geworden in de herziene werkwijze. Meer focus op risico's en loslaten waar weinig of geen risico's zijn. Doen wat nodig is dus. Met de bescherming van mens en milieu als duidelijk doel.

Om invulling te geven aan een nieuwe werkwijze heeft in mei 2018 een themabijeenkomst met de inhoudelijk deskundigen van de gemeenten op het gebied van asbest plaatsgevonden. Hierin is de voorgestelde nieuwe werkwijze op hoofdlijnen gepresenteerd en is het gesprek aangegaan over de invulling van de basistaak. De feedback is meegenomen in het voorstel (zie de notitie 'LPF asbest').

3.2 Wat valt onder de basistaak?

Zoals opgenomen in het Bor Bor bijlage IV, categorie 11 betreft het (ketengericht) milieutoezicht (inclusief voorbereidende werkzaamheden) op bedrijfsmatige asbestsaneringen een basistaak. Asbestsaneringen uitgevoerd door bedrijven zijn geen inrichtingsgebonden activiteiten. Ze vinden plaats bij diverse opdrachtgevers zoals particulieren, bedrijven of instellingen.

Een aantal werkzaamheden valt niet onder de basistaak:

- De beoordeling van een sloopmelding ingediend door een particulier waarbij de particuliere eigenaar zelf het asbest mag verwijderen (uitzonderingsregels van het Asbestverwijderingsbesluit)
- Het toezicht op een asbestverwijdering uitgevoerd door de particuliere eigenaar die zelf het asbest mag verwijderen (uitzonderingsregels van het Asbestverwijderingsbesluit)
- Het toezicht op de verwijdering van asbestcement leidingen in de bodem van openbaar gebied

Deze werkzaamheden hoeven dus niet te worden overgedragen aan de OMWB. De gemeente kan er wel voor kiezen om deze taken te beleggen bij de OMWB. Dit kan in de vorm van een verzoektaak die bij voorkeur in het werkprogramma wordt opgenomen.

De OMWB heeft gemeend om in haar herziene werkwijze ruimte te creëren voor het afhandelen van de nazorg bij asbestincidenten (dumpingen, branden etc.) en het afhandelen van meldingen en signalen van illegaliteit die niet te relateren zijn aan het bij het bevoegd gezag gemelde bedrijfsmatige saneringen. Deze taken zijn traditioneel belegd als verzoektaak en vallen formeel ook niet onder het basistakenpakket.

De beoordeling van het meldingsformulier valt ook niet onder de basistaak. Hier wordt in paragraaf 2.2 van de notitie 'LPF asbest' nader op in gegaan.

3.3 Uitvoeringsniveau van de basistaak asbest

Een Level Playing Field (gelijk speelveld) heeft als uitgangspunt dat bedrijven in een gelijke situatie gelijk worden behandeld. De gemeenten in de regio Midden- en West Brabant hebben in het verleden door bijvoorbeeld beleidsmatige afwegingen niet allemaal een gelijke inspanning geleverd op het gebied van de asbestregelgeving. Zowel op het gebied van meldingen beoordelen als op inspectie, toezicht en handhaving waren er verschillen waarneembaar.

De OMWB wil een gelijk speelveld bereiken dat wordt gedragen door elke gemeente in onze regio. Dit betekent dat feitelijke uitvoering wordt gegeven aan de bevindingen van de commissie Mans, die er toe moeten leiden dat door het onderbrengen van vergunning- en toezichttaken binnen RUD's een adequaat en uniform niveau ontstaat.

De notitie 'LPF asbest' bevat een voorstel voor een adequaat LPF. Een individuele gemeente kan desgewenst het niveau verhogen of aanvullende taken laten uitvoeren. Binnen het LPF valt ook de handhaving. Bij geconstateerde overtredingen wordt de Landelijke handhavingstrategie toegepast.

De huidige uitvoering van de basistaak asbest bestaat op dit moment uit drie elementen:

1. Voorbereiding toezicht / afhandelen sloopmeldingen (niet risicogericht/100% beoordeling)
2. Uitvoeren toezicht op locatie (risicogericht, streven is 40%)
3. Uitvoeren administratief toezicht (streven is 100%)

Via deze werkwijze is veel informatie opgebouwd over naleefgedrag.

De voorgestelde nieuwe werkwijze past binnen de taakomschrijving uit het Bor en is mede gebaseerd op de inbreng van de gemeenten.

De uitgangspunten hierbij zijn:

- Niet doen wat niet nodig is en nog risicogerichter het toezicht uitvoeren.
- Zoveel mogelijk informatiegestuurd de taak uitvoeren.
- Meer in verbinding met ketenpartners zijn.

Samengevat betekent dit een verlaagde inspanning ten opzichte van de werkwijze tot nu toe, waarbij wel een adequaat niveau wordt bereikt. De essentie is dat er meer risicogericht gewerkt wordt. Het opbouwen van steeds nauwkeuriger data staat hierbij centraal. In de notitie 'LPF asbest' wordt dit nader toegelicht en onderbouwd.

Met de voorgestelde nieuwe werkwijze wordt de gehele keten van gemelde asbestsaneringen bestreken. De nadruk ligt op het voorkomen van emissie van asbestvezels en het nemen van maatregelen als emissie wordt vermoed of wordt aangetoond.

De nieuwe uitvoering van de basistaak asbest bestaat uit vier elementen:

- Voorbereiding toezicht / afhandelen sloopmeldingen
- Uitvoeren toezicht op locatie (n.a.v. een gemelde sanering of n.a.v. een incident of een signaal van illegaliteit)
- Uitvoeren administratief toezicht
- Uitvoeren ketengericht toezicht

In een aantal gevallen kan worden afgeweken van het LPF.

Het type en de omvang van de werkzaamheden staan een andere werkwijze toe terwijl een adequaat niveau wel gehandhaafd blijft. Afwijken van het LPF en de beoogde werkwijze wordt vooraf en samen met de gemeente besproken. In het werkproces wordt de gemeenten bovendien de gelegenheid geboden om aanleiding en doel te bespreken en lokale kennis in te brengen.

Een nieuwe werkwijze moet goed op toepasbaarheid getoetst worden. Daarom is het belangrijk dat de OMWB periodiek met de gemeenten het gesprek aangaat om samen te bespreken wat goed gaat en waar verbetering nodig is. Dit ten aanzien van de werkafspraken en processen.

Na 3 maanden en na 6 maanden wordt een evaluatiemoment georganiseerd door de OMWB.

9 Maanden vanaf de start onder de nieuwe werkwijze zal een evaluatie van het LPF plaatsvinden. Dit met als doel om te bepalen of het toetsniveau en de toezichtfrequentie te laag, goed of te hoog is.

De uitputting van het werkprogramma wordt bij het reeds bestaande periodiek accountoverleg besproken en met de gemeenten gedeeld in de maand- en T-rapportages.

3.4 Verbod asbestdaken 2024

In de loop van 2018 wordt het asbestdakenverbod 2024 gepubliceerd. Dit verbod houdt in dat in 2024 geen asbestdaken meer aanwezig mogen zijn in Nederland. Het toezicht en de handhaving op dit verbod valt niet onder het basistakenpakket.

Het feit dat de komende jaren een stijging wordt verwacht van het aantal saneringen, heeft invloed op de asbest basistaak van de OMWB. Dit betekent overigens niet automatisch dat dit leidt tot vergroting van de taakomvang. De OMWB houdt met haar ketenpartners de ontwikkelingen in de gaten en monitort het naleefgedrag.

Na de periode van het verbod op asbestdaken (paragraaf 5.1) zal er sprake zijn van een nieuwe uitvoeringsniveau. De OMWB zal tijdig samen met de eigenaren in overleg treden om het nieuwe 'LPF niveau' te bespreken en te implementeren. Het voorstel is om het resterende budget in te zetten voor andere ketentoezichtstaken (categorie 11).

Hoofdstuk 4: Ketengericht toezicht

4.1 Activiteiten ketengericht (milieu)toezicht

Het ketengericht (milieu)toezicht is opgenomen in categorie 11: Bedrijfsmatige activiteiten met betrekking tot het ketengerichte (milieu)toezicht op het werken met, het opslaan, het verwerken en/of het verwijderen van:

- Gevaarlijke afvalstoffen
- Bedrijfsafvalstoffen
- Asbest
- Vuurwerk
- Bouwstoffen
- Grond
- Baggerspecie
- Meststoffen
- Dierlijke vetten
- Radioactief schroot
- Deconstructiemateriaal
- Explosieven voor civiel gebruik
- Of andere gevaarlijke stoffen (incl. drugsafval. Bron: Infomil)

Het gaat bij ketentoezicht zowel om het basistoezicht als om risicogericht ketentoezicht binnen één of meerdere schakels binnen de keten. (zie 4.4 voor toelichting).

Categorie 11 vertegenwoordigt een aanzienlijke groep van activiteiten. Met uitzondering van het ketentoezicht asbest is voor deze onderwerpen het LPF-niveau nog niet uitgewerkt. Via het programma Collectieve taken zal een eerste stap worden gezet in het programmeren van de overige NIG-taken uit categorie 11.

4.2 De noodzaak van ketengericht toezicht

De onderdelen uit deze basistaak zijn in meerdere opzichten bijzonder divers. Ze kunnen betrekking hebben op inrichtingen die zijn opgenomen in het inrichtingenbestand 2.0 (IB2.0) of op inrichtingen die niet in het IB2.0 zijn opgenomen. Ze kunnen ook betrekking hebben op activiteiten die geen enkele relatie hebben met inrichtingen maar bijvoorbeeld bodem gerelateerd zijn of geheel op zichzelf staan.

Met een aantal onderdelen houdt de OMWB zich reeds langer bezig terwijl er ook onderdelen zijn die nieuw zijn voor de OMWB. Dit betekent ook dat het kennisniveau binnen de OMWB per onderdeel verschilt. Bij sommige is de OMWB lid van regionale of landelijke overleg- en werkgroepen maar bij andere is weinig informatie binnen de OMWB beschikbaar. Ook de intensiteit waarmee de gehele keten wordt beschouwd verschilt per onderdeel. Bij sommige onderwerpen (asbest, puinbrekers) worden meldingen ingediend. Dit vraagt vervolgens om een voortdurende aanpak van de gehele keten. Bij andere onderwerpen volstaat een projectmatige of ad-hoc aanpak. Tot slot biedt de afbakening van de verschillende onderdelen soms ruimte voor interpretatieverschillen. Onlangs heeft Infomil aangegeven dat drugsafval moet worden gezien als gevaarlijk afval binnen de basistaak ketengericht (milieu)toezicht.

4.3 Het gewenste uitvoeringsniveau

Bij ketentoezicht wordt onderscheid gemaakt tussen twee hoofdonderdelen:

1. Ketengericht toezicht in basistoezicht. Dit betreft het toezicht dat plaatsvindt op alle onderdelen uit de keten en zich richt op het verkrijgen van ketenspecifieke informatie en het zo nodig handhaven op geconstateerde overtredingen.
2. Risicogericht ketentoezicht binnen één of meerdere schakels van de keten. Bij risicogericht ketentoezicht wordt specifieke keteninformatie gebruikt, die gegenereerd wordt vanuit:
 - Voornoemd regulier ketentoezicht (inrichting- of niet- inrichtinggebonden);
 - niet reactief toezicht en onderzoek;
 - klachten, signalen en meldingen;
 - expert judgement;
 - externe databronnen.

Iedere keten heeft zijn eigen dynamiek in de informatie die bij elke stap van de keten ten behoeve van (informatiegestuurd) ketentoezicht moet worden gegenereerd.

4.4 De uitvoering vanaf 2019

Bij de start van de OMWB lag de focus met name op vergunningverlening en toezicht en handhaving bij inrichtingen (VTH grijs). De niet-inrichtinggebonden ketengerichte taken die per 1 juli 2017 zijn vermeld in categorie 11 van bijlage IV van het Bor werden incidenteel opgepakt. Dit werd mede veroorzaakt doordat het tot 1 juli 2017 niet duidelijk was welke ketengerichte taken tot de basistaken behoorden. Omdat er eerst overeenstemming moet komen over het uitvoeringsniveau van deze taken werd in het werkprogramma 2018 nog slechts voor een beperkt deel invulling gegeven aan de ketengerichte taken die vermeld staan in categorie 11.

De middelen zijn niet eenduidig in de werkprogramma's opgenomen en zijn ontoereikend om deze basistaken uit te voeren. Met name voor de onderdelen uit categorie 11 geldt dat een deel hiervan nu niet (op adequaat niveau) wordt uitgevoerd. Deze taken zijn zeer divers en kunnen raakvlakken hebben met verschillende andere categorieën en typen toezicht. In het programma Collectieve taken zal geïnvesteerd worden in het programmeren van de activiteiten uit categorie 11. Samen met een werkgroep Collectieve taken zal een planning en een project over dit onderwerp in 2019 vorm worden gegeven. Via het AO en DB zal het AB uiteindelijk hierover een besluit nemen.

Rekening houdend met het beschikbare budget is het van belang om vast te leggen aan welke onderdelen vanaf 2019 prioriteit wordt gegeven en vervolgens voor die onderdelen gezamenlijk een uitvoeringsniveau vast te stellen. Er dient een goed beeld te worden verkregen van de omvang en inhoud van de onderdelen die nog niet in de werkprogramma's zijn opgenomen. Voor het bepalen van het adequaat uitvoeringsniveau is het noodzakelijk dat voor elk van de in categorie 11 genoemde (keten)activiteiten een goed beeld bestaat van de opbouw van de keten en van de te genereren informatie.

In mei 2018 heeft de OMWB overleg gevoerd met een afvaardiging van de gemeenten over het gewenste uitvoeringsniveau. Daarbij zijn onder andere de definities van de in paragraaf 4.1 genoemde onderwerpen vastgelegd en is de risicomatrix uit de omgevingsanalyse aangescherpt. Bij de selectie van uit te werken onderdelen en bij het bepalen van het ambitieniveau is de vraag van belang of een taak een continu karakter heeft dan wel op een ad hoc manier kan worden opgepakt. Voor continu doorlopende taken, zoals 'mobiel breken' is het van belang dat daarvoor structureel budget wordt gereserveerd. Voor de ad hoc taken wordt voorgesteld om jaarlijks één of enkele taken te selecteren die dat jaar worden uitgewerkt en uitgevoerd. Afhankelijk van de resultaten wordt vervolgens bezien of het betreffende onderwerp in de daarop volgende jaren een vervolg dient te krijgen. Dit groeimodel vormt de basis voor het programma voor de NIG-taken.

Rekening houdend met bestuurlijke prioriteiten en het beschikbare budget wordt voorgesteld om in 2019 de volgende NIG-taken nader uit te werken en hiervoor een beperkt aanvullend bedrag te reserveren:

1. Mobiel breken

Dit onderwerp heeft een continu karakter. Dit heeft te maken dat voorafgaand aan de actie er een melding ingediend moet worden bij het bevoegde gezag met het verzoek tot toestemming. Op jaarbasis zijn dit ca 80 meldingen per jaar, verspreid over de gehele regio. Binnen de keten van mobiel breken gaat het nodige mis. Hierbij valt te denken aan:

- Aanvoer van afvalstoffen van buiten het werk
- Breken van ongeoorloofde stoffen
- Het achterlaten van afvalstoffen met als gevolg een 'illegale stortplaats'.
- Wat gebeurt er met het gebroken puin en kloppen de volumes bij de toepassingen?

Dit zijn redenen om de gehele keten rondom mobiel breken in beeld te brengen en de zwakke schakels nader te onderzoeken. De data die we komend jaar opbouwen wordt gebruikt om een LPF notitie op te stellen.

Budget voor 2019 : € 50.000,-

2. Bouwstoffen en grond

Ook het ketentoezicht op grond, (baggerspecie) en bouwstoffen valt onder categorie 11 van het Bor en is daarmee een basistaak. De bodem- en bouwstoffenketen beslaat een zeer grote en diffuse keten waarbij diverse actoren betrokken zijn. Sommige bedrijven beheersen meerdere schakels in de keten. Hierdoor bestaat de gelegenheid om (afval)stoffen op saneringslocaties of in gronddepots te vermengen, de samenstelling te verhullen en het bevoegd gezag het zicht op de grondstromen in de keten te ontnemen. Het is gebleken dat toezicht gericht op individuele schakels onvoldoende is om structurele overtreders op te kunnen sporen een aan te pakken.

In de notitie LPF Besluit bodemkwaliteit is het basistoezicht op verzoek van de gemeenten meer risicogericht ingestoken. De focus ligt hierbij op toepassingen met een groter milieurisico, maar in toenemende mate wordt hierbij een aantal andere criteria, waaronder het naleefgedrag, meegewogen. Voor de komende jaren is het de wens om aanvullend op het basistoezicht, regulier risicogericht ketentoezicht op de bodem- en bouwstoffenketen uit te gaan voeren. Dit ketentoezicht is enerzijds gericht op bedrijven die in het project Bodemketen 2018 hoog scoorden binnen de risicoanalyse voor milieuovertredingen. En anderzijds op zogenaamde freeriders/windhappers, bedrijven die nauwelijks meldingen Besluit bodemkwaliteit indienen of die niet-vergunde activiteiten uitvoeren als opslag van grond. Deze freeriders zijn in 2018 bij het ketenproject, bij het basis (vrije veld)toezicht en door toezichthouders grijs (inrichtinggebonden) als interessant voor nader onderzoek naar voren gekomen. Het draaiboek voor (data)analyse en interventie bij deze bedrijven is ontwikkeld in 2018. Omdat de komende jaren meer keteninformatie beschikbaar komt, kan de OMWB ook steeds beter invulling aan een risicogerichte benadering in het basistoezicht. M.a.w. ketentoezicht en basistoezicht vullen elkaar aan.

Om de keten scherper in beeld te brengen is in het kader van het project Bodemketen tevens een Barrièremodel Grondstromenketen ontwikkeld, samen met DCMR, ILT en ODZOB. Met het barrièremodel krijgen de verschillende ketenpartners een gezamenlijk inzicht in de hele keten. Dit helpt om de risicovolle handelingen in alle schakels van de keten scherper in beeld te krijgen. Zo wordt het makkelijker om gezamenlijk barrières op te werpen tegen mogelijke overtredingen. Een gezamenlijk risicobeeld zal de samenwerking tussen de ketenpartners verder versterken. Het gezamenlijk ketentoezicht kan daardoor effectiever plaatsvinden.

Budget voor 2019: € 50.000,-

3. Meststoffen

De mestproblematiek staat hoog op de politieke agenda. Het is dan ook niet verwonderlijk dat we binnen de uitvoering van de NIG taken hier aandacht voor vragen. Binnen de gehele keten van mestopslag, mestverwerking tot toepassen van mest lopen bewust/onbewust de nodige activiteiten uit de pas. Het doel is om op basis van een barrièremodel alle schakels in de keten te beschrijven en hierbij de zwakste schakels te onderzoeken. Op deze wijze wordt malafide/criminele gedrag of illegaliteit in beeld gebracht en kunnen er samen met andere partners afspraken worden gemaakt over toezichts- en handhavingperspectief. Op dit moment worden door de mestverwerkende industrie de zogenaamde co-vergisters nader onder de loep genomen. Vergisten van (afval)stoffen gebeurt met het doel om energie op te wekken. Een specifieke vorm hiervan is 'co-vergisting' waarbij ten minste 50% mest wordt vergist met andere stoffen en die na vergisting veilig op het land kunnen worden toegepast als mest. De ervaring is dat ook niet toegelaten stromen worden vergist, dat vrachtdocumenten worden vervalst, etc. Toeleveranciers en handelaren spelen een cruciale rol in malafide praktijken in de keten. Hierdoor kunnen gevaarlijke situaties ontstaan omdat niet bekend is wat de reactie van de stoffen in de vergister zal zijn. Het product dat overblijft na de vergisting (digestaat) wordt vaak ingezet als meststof in de landbouw. Er kunnen via het digestaat milieubelastende stoffen op of in de bodem terecht komen met risico voor de volksgezondheid. Er is sprake van oneerlijke concurrentie en ondermijning door benadeling van zij die wel volgens regels werken. Het opstellen van het barrièremodel en de programmering wordt gefinancierd vanuit Collectieve taken.

Budget voor 2019: € 25.000,-

4. Drugsafval

In het kader van ondermijning en vanwege de vele dumpingen die tegen hoge kosten moeten worden verwijderd is drugsafval een belangrijk onderwerp. Het conceptvoorstel van de OMWB is in april 2018 gepresenteerd in het AO en wordt momenteel door de contactambtenaren binnen eigen gemeenten besproken met de coördinator drugsdumpingen (bij veel gemeenten is dit de OvD-Bz of AOV'er). Op basis van de reacties zal in 2019 een definitieve versie van het voorstel worden opgesteld. Voor de voorbereiding en terugkoppeling wordt voor 2019 € 11.000, gevraagd.

Budget voor 2019: € 11.000,-

De uitvoering van NIG-taken is voor omgevingsdiensten relatief nieuw. Daarom is afstemming met andere omgevingsdiensten en met de regiogemeenten en provincie van groot belang. Ook het vaststellen van bestuurlijke prioriteiten is belangrijk. Daarom wordt voorgesteld om in 2019 een nieuwe omgevingsanalyse uit te voeren als onderdeel van het programma Collectieve Taken 2019.

Hoofdstuk 5: Financiën en advies

In bijlage IV van het Bor staan alle activiteiten benoemd die als basistaken voor omgevingsdiensten dienen te worden beschouwd. In de voorgaande hoofdstukken is beschreven dat deze basistaken kunnen worden verdeeld in 2 hoofdonderdelen, namelijk de inrichtingsgebonden taken (gebaseerd op IB2.0)² en de niet-inrichtingsgebonden taken (NIG-taken). In deze notitie zijn de NIG-taken toegelicht en is beschreven op welke wijze hiervoor het adequate uitvoeringsniveau wordt vastgesteld.

De uitvoering van de NIG-taken is in Nederland nog in ontwikkeling. Dit is ook bij de OMWB het geval. Om de uitvoering van de NIG-taken tot volwassenheid te laten komen is het noodzakelijk de samenwerking met alle bevoegde gezagen, toezichtsactoren en bronhouders van data op te bouwen.

De OMWB voert in 2018 de onderstaande NIG-taken uit. Deze taken zijn gekozen op basis van de omgevingsanalyse.

- Besluit bodemkwaliteit incl. werken en toezicht Wet bodembescherming (nu nog aangemerkt als verzoektaak)
- Basistaak toezicht asbest
- Een deel van de ketentoezichttaken zoals meststoffen (co-vergisters).

Gezien de grote diversiteit van de NIG-taken zullen bepaalde zaken naar verwachting een continue uitvoering kennen en zal een aantal andere taken projectmatig op ad-hoc basis uitgevoerd kunnen worden.

De mate waarin het ambitieniveau op dit moment is vastgelegd verschilt per taak. Voor de onderwerpen Besluit bodemkwaliteit, grootschalige bodemtoepassingen en asbest zijn LPF voorstellen gemaakt. Deze zijn in voorliggende notitie samengevat.

Voor de uitvoering van de onderwerpen uit categorie 11 uit bijlage IV van het Bor op langere termijn wordt in samenspraak met de deelnemers de komende tijd de vraag beantwoord welk uitvoeringsniveau wordt vastgelegd als adequaat LPF-niveau.

In de begroting van de OMWB 2019 is een budget opgenomen voor de uitvoering van de NIG-taken. Voor dit budget is het mogelijk om op een eenduidige werkwijze invulling te geven aan de taken asbest, besluit bodem kwaliteit, grootschalige werken en ongewone voorvallen. De ambities voor de overige NIG-taken (uit het Besluit Omgevingsrecht) is nu nog niet aan de orde. De inzet is om binnen nu en een periode van 3 jaar fasegewijs toe te werken naar een adequaat uitvoeringsniveau van alle NIG-taken met de bijbehorende, noodzakelijke budgetten. Daarover zal in 2019/2020 nadere bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden. Voor 2019 wordt voor asbest, bodem en ketengericht milieutoezicht een totaal bedrag gehanteerd van € 2.355.395,00.

Zie onderstaande specificatie.

² Bij de uitwerking van de inrichtingsgebonden activiteiten is het onderwerp natte koeltorens niet meegenomen. Het onderwerp gesloten bodemenergiesystemen wordt naar verwachting in later stadium aan het BTP toegevoegd. Voor beide onderwerpen zullen later voorstellen aan het DB/AB worden voorgelegd.

PROGRAMMA NIG-TAKEN

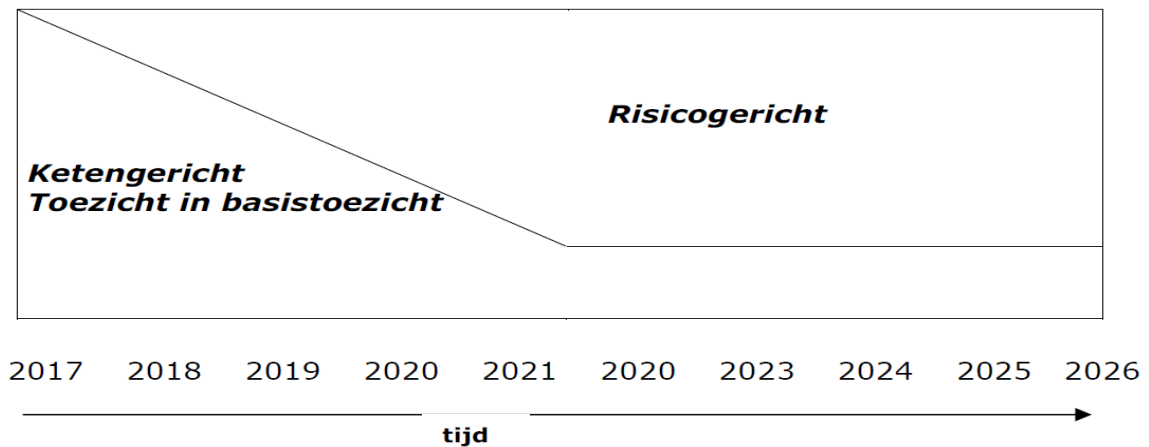
nr	onderwerp	uren	budget	opmerking
			€ 89,00	
1	LPF BBK	5887	€ 523.943,00	
2	LPF asbest	19050	€ 1.695.452,00	
3	LPF grootschalige	0	€ -	projectbasis
4	WBB toezicht	3220	€ 286.543,00	Basistaak P1 (geen extra budget)
5	Mobiel breken	562	€ 50.000,00	uitvoering geprioriteerde NIG-taken
6	bouwstoffen en grond	562	€ 50.000,00	uitvoering geprioriteerde NIG-taken
7	Meststoffen	281	€ 25.000,00	uitvoering geprioriteerde NIG-taken
8	Drugsafval	124	€ 11.000,00	doorontwikkelen van ketenaanpak
	Natte Koeltorens			
	totaal	29685	€ 2.641.938,00	
	totaal excl Wbb	26465	€ 2.355.395,00	

begroting NIG-taken 2019

nr	onderwerp	uren	budget	opmerking
a	NIG taken begroting gemeenten	23758	€ 2.114.496,00	excl € 217333 voor ongewone voorvallen
b	Wbb	3220	€ 286.543,00	Basistaak P1 (geen extra budget)
	totaal	26978	€ 2.401.039,00	
	totaal excl Wbb	23758	€ 2.114.496,00	

Duidelijk is dat er op termijn een verschuiving zal optreden van 'klassiek' basistoezicht naar informatiegestuurd toezicht (Zie 1.3 en 1.4). Deze beweging is inmiddels in gang gezet. Aangezien NIG-taken in Nederland nog in ontwikkeling zijn kan ook nagedacht worden over een ontwikkelmodel. Dit ontwikkelmodel zal bij de uitwerking in 2019 worden betrokken.

Deze verschuiving is schematisch weergegeven in de volgende figuur.

Om risicovolle activiteiten bij bedrijven en in de keten te kunnen signaleren is het van groot belang dat er data wordt verzameld. Dit vraagt de komende tijd aanzienlijke investeringen in de verdere opbouw, beheer en analyse van data en de ontwikkeling van informatiegestuurd werken (IGW).

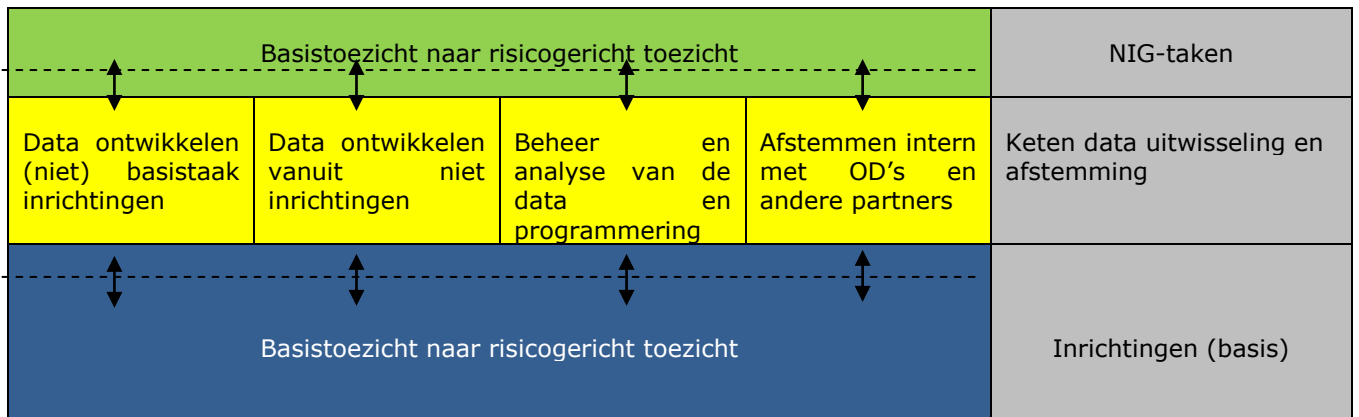
De OMWB is gestart met een project IGW voor het opbouwen van data en het beheren en analyseren van de data. Een vervolgstap in het project is het opbouwen van de samenwerking met de andere partners. Het projectplan zal met de werkgroep worden besproken en worden verrijkt met de aanvullingen van de werkgroep. Het project IGW en de analyse van de data voor de uitvoering van de NIG-taken 2018 wordt betaald uit de collectieve taken. Om de stap voorwaarts te maken in risicogericht houden van toezicht bij bedrijven en in de keten is structureel aandacht nodig voor het:

- Opbouwen van data
- Veredelen van data
- Beheer van data
- Analyseren van data
- Programmeren obv data
- Onderhouden van contact met andere actoren en bronhouders.

Voor een adequate uitvoering van deze taken is het noodzakelijk om, afhankelijk van de ambities, structureel budget vrij te maken. Dit noodzakelijk budget kan gefinancierd worden op een aantal wijzen, namelijk:

1. Collectieve taken: binnenkort komt er een werkgroep bij elkaar om te spreken over de invulling van de CT taken vanaf 2019 en verder. Indien het huidige budget (1.3 milj) ook wordt gebruikt voor IGW activiteiten zal er naar verwachting weinig budget meer overblijven voor de invulling van andere onderdelen.
2. Aanvullend budget op Collectieve taken
3. Budget wordt geheel/deels betaald uit het werkprogramma 1 (en/of 2)

Financieringsmodel

Voorstel

Rekening houdend met de fase waarin de uitwerking van de uitvoeringsniveau zich bevindt wordt het volgende voorgesteld:

- De notities met het uitvoeringsniveau voor de onderwerpen Besluit bodemkwaliteit ('Uitvoering geven aan het Bbk') en asbest ('LPF asbest') vast te stellen;
- De uitvoering van de basistaak toezicht Wet bodembeheer inbrengen als basistaak;, (notitie Milieutoezicht bij werken en infrastructuur')
- Aanvullend budget te geven voor de uitvoering van de in paragraaf 4.4 benoemde activiteiten.
- De overige NIG-taken door een regionale werkgroep laten prioriteren en uit laten werken tot uitvoerbare projecten. Dit zal vorm worden gegeven in het programma collectieve taken;
- Een regionale werkgroep het onderwerp 'data' verder laten uitwerken voor de doorontwikkeling van informatiegestuurd werken.

Bijlage 1

Schema Basistakenpakket

Schema Basistakenpakket

